

sosialurin

telf. 14720 . 11820

box 76, 3800 Tórshavn

Útgevandi: Føroya Javnaðarflokkur

Fyrirtaksstjóri: Tórfinn Smith

Bláðstjóri: Vilhelm Johannesen (ábyrgd)

Bláðmenn: Hogni Djurhuus

Jóhann Mortensen

Jan Müller

Lýsingar: Arne Thomsen

Uppseting: Sosialurin

Prent: Dimmalætting

Samtíðarskattning

Í HESUM tíðum verður rímuliga nógv tosað manna millum um inntøkuvánir, inntøkumøguleikar í framtíðini, og um tað, sum samfelagið skal hava av inntøkuni, hvat latast skal í skatti o.s.fr.

HETTA er sjálvsagt ein sjálvsøgd avleiðing av inntøkuuppgerðini í samband við sjálvuppperðina til skattavaldið. Vit vita øll, at við tí skattaskipan vit hava, skulu vit gjalda aftur ein part av inntøkuni frá 1978 til samfelagið — tann parturin, sum vit lata í skatti.

TEY allarflestu eru á einum máli í tí, at best var, um skatturin beinanvegin varð tikin av inntøkuni, so hvørt tú fekst lönina útgoldna — antin tað so er timaløn, vikuløn, mánaðarløn ella partur av veiðuúr-tøku. Tí samfelagið er eftirhondini so dánað, at tú skalt gjalda fyrri alt tú skalt brúka, og nógvir av teimum hentleikum, vit hava, eru ikki ókeypis, men skulu hvønn mánað hava hvør sítt avgjald.

ALT hetta er mestsum ein borgan fyrri, at okkara politikarar eiga ikki at steðga upp, nú skattaløgin er broytt til tað hon er í dag. Longu nú eiga teir heldur at fyrirreka seg til at koma fram við uppskoti um eina skattaskipan, har skatturin verður goldin samstundis sum tú skalt hava lön tína útgoldna.

HENDA skipan fer at lætta um hjá so mongum, og fer at geva hvørjum einstøkum nógv størri tryggileika fyrri at kunna disponera yvir veruligu inntøku síni, tí tá veitst tú, hvat tú veruliga eigur. Tá er ótryggileikin í tí, at samfelagsgjaldið, skatturin, ikki skal gjaldast einaferð seinri, burtur.

SUM NÚ er, er skattavaldið mis-kunnarlest tann dagin, tá tú av eini ella aðrari orsök er komin til tað, at nú mást tú gjalda, um tú ikki skalt vera í vanda fyrri at missa alt.

HETTA fer samtíðarskattningin at broyta til tað betra.

5. mars svaraði eg tingmonnum í Norðoyggjum og í Suðuroy fyrspurningi um setan av medisinskum yvirleikum á sjúkhusunum har. Niðurstøðan í svarinum var, at læknastørvini skuldu lýsast, men legði aftrat, at neyvan fór tað at bera til at fáa størvini sett, soleiðis sum læknafelagið hevði stillað seg í hesum máli, nevniliga við at blokera størvini.

Hetta hevur fingið Jóhan Simonsen, sjúkhusstjórnarinn í Klaksvík at gera hvassar viðmerkingar til tað, sum eg segði.

Eg kann stutt siga, at eg í hesum máli havi fylgt tí, sum bleiv samtykt av løgtinginum, hóast eg í uppskotinum frá landsstýrinum ikki hevði tikið við orðingina, sum hevði volt trupulleikarnar, sum nú endaðu í læknablokeringini. Hevði orðing landsstýrisins verið standandi, vóru eingir trupulleikar í dag.

Til hinar skuldsetingar har hjá Jóhan Simonsen er stutt at siga, at tað er ikki tað sama, at sjúkhusstýrið samtykkir og at hetta so er landsins lóg. Í hesum føri hvat viðvíkur Klaksvíkar sjúkhusi. Johan

kann viðtaka so nógv hann vil í sjúkhusstýrinum, men tað er ikki galdandi uttan at samtykt er fingin frá landsstýri og løgtingi.

Tað er gott nokk at brúka stór orð — og so skjóta alla skuld yvir á aðrar. Men tað gevur bara einki úrslit. Lat heldur teir røttu læðarnar koma fram í ljósið, so var situasjonin nógv klárari Jóhan, tí tú kanst ómøguliga standa sum einsamall kanón. Lat heldur baktrapparnar koma fram, so vit sigga, hvat tað er teir hava í posanum, ella hvar á frontinum teir standa.

Um byggingina av ellis- og røktarheimi og samstundis sjúkhusinum havi eg roynt at fáa fram uppskot til eina góða loysn av ellis-, røktar- og sjúkhus-spurninginum. Tað er ikki rætt, tá tú letur lesaran skilja, at har er einki hent fyrr enn ein byggingevnd var sett í 1977. Tað mesta fyrirreikingarbeiðið var longu tá gjørt, og tað sum síðani er hent, er tað, at eitt væl meira umfatandi og broytt uppskot er gjørt.

Jóhan veit nógv ferðir betur enn eg, at vansarnir við hesum máli hava verið ovurstórir, ikki tí at landsstýrið ikki hevur viljað framt málið, men nógv meira tí, at broytingarynskir hava verið frammi so at siga alla tíðina og av tí, at landsstýrið hevur hildið tað vera rætt og rimuligt at lata allar viðmerkingar, øll uppskot og allar leiðbeiningar frá starvsfólki o.s. koma til viðgerðar, so hvørt sum hinir hava gjørt vart við seg. Hópin av

SJÚKHÚSBYGGING OG LÆKNASETAN

tekningum, skitsum og uppskotum hava verið viðgjørd hesi árin, og fleiri hava samráðingarnar eisini verið við ríkismyndugleikarnar um at fáa teir til at vera við í allari figgingini við 50%.

Nú veit eg væl, at Jóhan persónliga hevur ta hugsan, at her er einki at himprast við, tí vit kunnu jú sjálvir gjalda alt sum er. Men her eru vit ikki samdir, sum umfatir sjálvt sjúkhusið — og hetta er eftir minum tykki so avgjørt ein fyrirtreyt fyrri byggingini.

Væl veit eg eisini, at tit eru fleiri, sum hava strongt á, at fáa sett skjótt á røktar- og ellisheimbyggingina. Her hava serliga egnu partamenn minir í Klaksvík og lögmaður strongt á at fáa henda spurning greiddan, somuleiðis Finnogi Isaksen. Men tað hevur ikki verið gjørligt. So seint sum fyrraárssummar, tá Egon Jensen innanríkisráðgjafi var í Klaksvík, svaraði hann upp á beinleiðis spurningi Støllu-húsum tað sama, sum eg ferð eftir ferð hevði sagt, at ríkismyndugleikarnir ikki vildu góðkenna, at spakin var settur á, fyrr enn samlaða byggingprojektið var endaliga góðkent.

Hesi avgerð havi eg hildið meg verið noyddan at fylgja. Út frá henni heitti eg á teknikarar um at fremja endaligu skitsuprojekterningina, hon er gjørd, varð liðug við kostnaðarætlan síðst í

oktober 1978. Ætlan um, hvussu síðan skuldi farast fram er eisini tøk. Og samráðingarnar við innanríkisráðharran og ríkisstýrið um málið standa nú fyrri.

Jóhan, tú veitst nógv ferðir betur enn eg, at hetta ikki hevur verið nýkur lutt uppgeva, at fáa sambyggingarmálið framt. Og tú veitst nógv betur enn tú letst — hvi.

Skalt eitt líkinda sjúkhus vera í Klaksvík og skulu Norðingar hava eitt gott ellis- og røktarheim, er neyðugt at samráðast til at finna ta røttu loysnina í felag.

Læknaligu viðurskiptini í Klaksvík hava gjørt sít til trupulleikarnar. Sjálvt um vit hava ein útmerkaðan yvirleikna í Klaksvík í dag, so veitst tú nógv betur enn eg, at hann ein stóran part í hesari fyrirreikingartíðini hevur verið burturstaðdur til útbúvingar o.s., og at hetta m.a. hevur ført við sær, at broytingar ofta eru tiknar uppaftr, tá hann er afturkomin.

Norðingar skulu hava eitt sjúkhus, sum er fært fyrri at taka sær av øllum uppgevaum, sum vanligt sjúkhus skal kunna taka sær av, og at vit eisini fáa eitt veruliga gott sjúkhus, um vit sleppa at fremja fyrst og fremst tann ætlaða ellis- og pleygugeimsbyggingin og sjúkhusbyggingina. Um ikki í einum, so í tveimum tempi.

Og so vil eg leggja aftrat, at metan mín er, at nú fyriliggjandi projekt er vorðrið so gott, at vit valla kunnu ynskja tað betur.

J. Lindenskov

tjak og meiningar

Vit gera lesarar okkara varugar við, at treytin fyrri at fáa lesarabrev upptikin undir hesum teiginum er, at blaðstjórnin veit, hvør hevur skrivað brevíni.

HUGLEIÐINGAR UM HITT FLENNANDI SAMFELAGIÐ

Lesur tí 14. September 8. februar, so sært tú, at tað hevur eydnast Jens Paula Heinesen at fáa greiði á síni heimsmynd. Greinin um »Bálið og litla gráa mannin« bendir tann vegin.

Í heimspeki Jens Paula er mannaættin — ið hvussu so er føroyingar — bytt upp í trigggjar partar: »fanatíkarar« á tveimum »veingjum« til høgur og vinstru, og so »vit meðal hampamenn« í miðjuni.

Fram um teir báðar fyrstnevndu hóparnar, hava teir »í miðjuni« allar

menniskjansligar eginleikar: humor, sjálvskritikk, evnini at læa at sær sjálvum, og mangt annað gott.

Hesir eginleikar koma ikki teim í lut, sum eru úti til vinstru ella høgur. Her er bert talan um mekanískar træmenn, sum terpa, fordama uttan at vera verulig menniskju við kenslum, kjoti og blóði ella humor.

Nú vil undirritaði ikki svara fyrri, ella verja, hin høgri veingin. Um J. P. hugsar um bókabálsgrøingar ella fascistar, so kann ikki annað sigast, at

slik menniskju goyma tin humoristiska eginleika og menniskjansliga hita sera væl, kenslurnar verða ofta umskapaðar til hysterska fanatismu og annað gott.

Men hvør er so vongur til vinstru, sum J. P. setur í sama bás sum hinar? Hetta sigur hann ikki beint út, men nevnr »Wernstrøm og hansara lið«. Hvørjir eru nú teir? Sjálvur sigur J. P. fyrst í greinin, at hann hevur hitt Wernstrøm og sigur annars alt gott um henda mann. Men, men, eftir øllum at døma er hann ikki

nóg fittur, dugir ikki nógv væl at læa (eftir øðrum + sjálvum sær) til at verða roknaður millum »hampamennin« í miðjuni, sum flenna at heiminum, Jens Pauli óivað iroknaður henda hóp.

Hvør ið hetta humorleysa liðið til vinstru er, er ógreitt frá hond Jens Paula. Her skyldar hann okkum nærri frágreiðing. Eg rokni við at vit eru nógv vinstrasinnað, sum dagliga bæði flenna og gráta, bæði at okkum

Framhald á síðu 10